

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1976

ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Συνοπτική έκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1976

Α'. Λεξικόν.— Συνεχίζεται ἡ σύνταξις καὶ συμπλήρωσις τῶν συντακτικῶν σειρῶν διὰ νέου ὕλικου ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν συντακτῶν Ν. Κοντοσοπούλου καὶ Δ. Κρεκούκια.

Β'. Ἀποδελτίωσις - λημματογράφησις.— α) Ἀποδελτίωσις: Διὰ τὴν ἀποδελτίωσιν γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ χειρογράφων τοῦ Κέντρου ἠσχολήθησαν ἐπὶ βραχὺ χρονικὸν διάστημα οἱ συντάκται Α. Μπουσμπούκης καὶ Μαρία Φλωριᾶ - Μήλα, ἐπὶ ἑξάμηνον ὁ γραφεὺς Ἑμμ. Ρενιέρης, ἐπὶ ἐλάχιστον αἱ ἐπὶ ἀποδόσει ἔργου ἀποδελτιώνουσαι Α. Μακρῇ καὶ Α. Ξηρομερίτου καὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἡ Ἀλίκη Μπελιᾶ. Οὕτω ἀπεδελτιώθησαν 20 χειρόγραφα ἀνερχόμενα εἰς 5.000 σελίδας καὶ ἀποδώσαντα 60.000 περίπου δελτία.

β) Λημματογράφησις: Ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀποδελτίωσις μεγάλου ἀριθμοῦ χειρογράφων καὶ ἡ ἀνάγκη, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ἐξ αὐτῶν ὕλικὸν νὰ εἶναι εὐχρηστον κατὰ τὴν σύνταξιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀσκηθοῦν καὶ οἱ νέοι συντάκται εἰς τὸ στάδιον τοῦτο τῆς ἐργασίας, κατέστησαν ἐπιβεβλημένην τὴν ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Διευθυντοῦ ἐνασχόλησιν τῶν συντακτῶν Τ. Γιοχάλα, Ε. Γιακουμάκη καὶ Στ. Κατσουλέα μὲ τὴν λημματογράφησιν τοῦ ἀποδελτιωθέντος ὕλικου. Ἡ συντάκτις Α. Κατοίκη - Γκιβάλου, ἐκτελοῦσα κατ' ἐντολὴν τῆς Ἀκαδημίας ἄλλην ἐργασίαν, ἐλάχιστα ἠσχολήθη μὲ τὴν ἐργασίαν αὐτήν. Οὕτως ἐπετεύχθη λημματογράφησις σημαντικοῦ ἀριθμοῦ δελτίων, τὰ ὅποια μετὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ ἔλεγχον, ἐνετάχθησαν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Λεξικοῦ κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ὑπὸ τῶν συντακτῶν Γ. Ντελοπούλου, Α. Μπουσμπούκη καὶ Μαρίας Φλωριᾶ - Μήλα.

Γ'. Γλωσσικαὶ ἀποστολαί.— Αἱ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προγραμματισθεῖσαι ἀποστολαὶ πρὸς συλλογὴν γλωσσικοῦ ὕλικου ἐγένοντο εἰς τὸν Μακεδονικὸν γῶρον,

ἀλλὰ δυστυχῶς, διὰ δεκαπέντε μόνον ἡμέρας. Οὕτως ὁ συντάκτης Δ. Κρεκούκας μετέβη ἀπὸ 13 - 27 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν περιοχὴν Κερδυλίων, ὁ συντάκτης Ν. Κοντοσόπουλος ἀπὸ 12 - 27 Σεπτεμβρίου εἰς Νομὸν Θεσσαλονίκης, ὁ συντάκτης Γ. Ντελόπουλος ἀπὸ 5 - 20 Σεπτεμβρίου εἰς περιοχὰς τοῦ Νομοῦ Φλορίνης καὶ Καστοριᾶς, ὁ συντάκτης Σταῦρος Κατσουλᾶς ἀπὸ 13 - 28 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν περιοχὴν Φυλλίδος τοῦ νομοῦ Σερρών, ἡ Μαρία Φλωριᾶ - Μήλα ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου ἕως 4 Νοεμβρίου εἰς τὰ Δαρνακχώρια Σερρών καὶ ὁ συντάκτης Ἄντ. Μπουσμπούκης ἀπὸ 31 Αὐγούστου ἕως 14 Σεπτεμβρίου εἰς τὸν νομὸν Κιλκίς.

Δὲν μετέσχον τῶν ἀποστολῶν καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος οἱ συντάκται Τ. Γιολχάλας, Ἐλευθερία Γιακουμάκη καὶ Ἀναστασία Κατσίκη - Γκιβάλου.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἢ εἰς ὑλικὸν ἀπόδοσις τῶν ἀποστολῶν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος δὲν ὑπῆρξεν ἢ προγραμματισθεῖσα καὶ ἀναμενομένη.

Δ'. Χειρόγραφα.— Εἰς τὸ Κέντρον εἰσῆχθησαν ἐν συνόλῳ 29 χειρόγραφα, ἔξ ὧν τὰ 6 ἔξ ἀποστολῆς τῶν συντακτῶν καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἐκ δωρεᾶς τῆς ἐν Ἀθῆναις Γλωσσικῆς Ἑταιρείας, ὡς ὑποβληθέντα πρὸς κρίσιν εἰς τὸν κατὰ τὸ 1976 ἐνεργηθέντα ὑπ' αὐτῆς Γλωσσικὸν διαγωνισμόν.

Ε'. Ἐκδόσεις.— Ἐπερατώθη ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ ἡ σύνταξις τοῦ πίνακος πραγμάτων (γλωσσικῶν φαινομένων καὶ ἄλλων παρατηρήσεων) τῶν δύο τόμων τῶν Γλωσσικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Γ. Χατζιδάκι (σελίδων 1.200) καὶ θὰ δοθῇ πρὸς ἐκτύπωσιν ὡς συνέχεια τοῦ ἐκτυπωθέντος ἤδη δευτέρου τόμου τῶν Γλωσσικῶν Ἐρευνῶν.

Σ'. Πρόγραμμα ἐκδόσεων.— Συνεχίζεται ἡ προεργασία διὰ τὴν ἔκδοσιν:

1. Δ. Βαγιακάκου - Ν. Κοντοσοπούλου, Ἑλληνικὰ διαλεκτικὰ κείμενα μετὰ σχετικῆς εἰσαγωγῆς, γλωσσικῶν παρατηρήσεων, βιβλιογραφίας καὶ μεταγραφῆς τῶν κειμένων εἰς τὸ διεθνὲς φωνητικὸν ἀλφάβητον.

2. Δ. Βαγιακάκου, Σχεδιάσμα τῶν τοπωνυμικῶν καὶ ἀνθρωπωνυμικῶν σπουδῶν ἐν Ἑλλάδι 1833 - 1976. Εἰσαγωγή - Βιβλιογραφία.

3. Τ. Γιολχάλα, Ἑλληνοαλβανικὸν Λεξικὸν τοῦ Π. Κουπιτώρη Εἰσαγωγή - Σχόλια. Γλωσσικαὶ παρατηρήσεις - Βιβλιογραφία.

Ζ'. Γλωσσικὸς Ἀτλας.— 1. Γλωσσικὸς Ἀτλας τῆς Ἑλλάδος. Συνεχίζεται ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία ἐπὶ τῇ βάσει τῶν χειρογράφων τοῦ Κέντρου.

2. Γλωσσικὸς Ἀτλας τῆς Εὐρώπης. Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Ἀτλαντα τοῦτον θὰ γίνῃ διὰ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐξ 78 διαλεκτικῶν περιοχῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου. Πλὴν τῶν 25 περιοχῶν αἱ ὁποῖαι ἠρευνήθησαν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, ἀπεστάλη κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ὕλικὸν ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῶν ἐρωτηματολογίων ἐξ ἑννέα σημείων, καταγραφὴν ὑπὸ τοῦ συντάκτου Ν. Κοντοσοπούλου. Τὰ ἐρευνηθέντα τμήματα τῆς χώρας ἦσαν: Δημοτσάνα Πελοποννήσου, Ζάκυνθος, Κάρπαθος, Κέρκυρα, Κόνιτσα, Μῆλος, Νάουσα, Πυργὶ Χίου, Σάμη Κεφαλληνίας.

Η'. Ὀνοματολογικὸν Ἀρχεῖον.—Ἐλλείψει χώρου ἐν τῷ Κέντρῳ καὶ εἰδικοῦ συντάκτου (μὴ πληρωθείσης εἰσέτι τῆς ὀργανικῆς θέσεως τοῦ Ἀρχείου τούτου) δὲν κατέστη δυνατὴ οὐδεμία ἐργασία ἀποδελτιώσεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων τῆς χώρας.

Θ'. Βιβλιοθήκη.—Κατὰ τὸ παρὸν ἔτος εἰσῆχθησαν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἴτε δι' ἀγορᾶς εἴτε διὰ δωρεᾶς 50 τόμοι βιβλίων καὶ περιοδικῶν.

Ι'. Μεταβολαὶ εἰς τὸ προσωπικόν.—Ὁ συντάκτης Τίτος Γιοχάλας ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου διατελεῖ εἰς ἐτησίαν ἐκπαιδευτικὴν ἄδειαν.

Ὁ γραφεὺς τοῦ Κέντρου Ἐμμ. Ρενιέρης ἔλαβεν ἀναρρωτικὴν ἄδειαν τριῶν καὶ ἡμίσεος μηνῶν καὶ 15 ἡμέρων ἄνευ ἀποδοχῶν.

ΙΑ'. Συμμετοχὴ εἰς Συνέδρια.—1. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Δικ. Βαγιακάκος μετέσχε α) Εἰς τὸ Α' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου (28-30 Ἀπριλίου) ἔχων ὡς θέμα τῆς ἀνακοινώσεώς του: «Τὸ γλωσσικὸν ὕλικόν ἐκ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης εἰς τὸ Κέντρον Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τὰ σχετικὰ προβλήματα».

β) Εἰς τὸ Δ' Διεθνὲς Κρητολογικὸν Συνέδριον (29/8-4/9) ἔχων ὡς ἀνακοίνωσιν: «Τὰ εἰς -άκης ἐπώνυμα εἰς Κρήτην καὶ Μάνην».

γ) Εἰς τὸ ΙΕ' Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον (5-11 Σεπτεμβρίου) ἔχων ὡς θέμα ἀνακοινώσεώς του: «Γλωσσικὰ στοιχεῖα τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως καὶ ἀπηχήσεις θεσμῶν τῆς Φραγκοκρατίας εἰς τὴν διάλεκτον καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Μάνης».

δ) Εἰς τὸ Α' Τοπικὸν Συνέδριον Ἀργολικῶν Σπουδῶν (4-6 Δεκεμβρίου) ἔχων ὡς ἀνακοίνωσιν: «Ἀργολικὰ Ὀνοματολογικὰ (Τοπωνύμια - Ὄνόματα) παρὰ Πανσανίαν».

2. Ὁ συντάκτης Δ. Κρεκούκας μετέσχε α) εἰς τὸ Α' Συμπόσιον

Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου, ἔχων ὡς ἀνακοίνωσιν τὸ θέμα : *« Ἀρχαιοπινῇ τοπωνύμια ἀπὸ Κέρκυρα καὶ Ἡπείρου »*.

β) Εἰς τὸ Δ' Διεθνὲς Κρητολογικὸν Συνέδριον, ἔχων ὡς θέμα ἀνακινώσεως : *« Κρητο - Σικελικὲς θρησκευτικὲς παραδόσεις »*.

γ) Εἰς τὸ ΙΕ' Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον μὲ θέμα : *« Ὁ Μονόλυκος τῆς Ἀλεξιάδας τῆς Ἀννας Κομνηνῆς καὶ ἡ πιθανὴ ἐρμηνεία του »*.

δ) Εἰς τὸ Γ' Συμπόσιον Λαογραφίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου (14 - 18 Ὀκτωβρίου) μὲ θέμα : *« Ἐπιβίωση ἀρχαίων δοξασιῶν στὸ λαὸ τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας »*.

ε) Εἰς τὸ Α' τοπικὸν Συνέδριον Ἀργολικῶν Σπουδῶν μὲ θέμα : *« Ἐπιβίωση ἀρχαίων δοξασιῶν στὸ λαὸ τῆς Ἀργολίδος »*.

3. Ὁ συντάκτης Ν. Κοντοσόπουλος μετέσχε α) Εἰς τὸ Α' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου, μὲ θέμα : *« Ἀρχαιοπινῇ στοιχεῖα εἰς τὴν σημερινὴν διάλεκτον τῆς Μακεδονίας »*.

β) Εἰς τὸ Δ' Διεθνὲς Κρητολογικὸν Συνέδριον μὲ θέμα : *« Ὑφολογικὰ τῆς Κρητικῆς διαλέκτου »*.

γ) Εἰς τὸ Congrès de l'Atlas linguistique de l'Europe εἰς Στρασβοῦργον (11 - 13 Μαΐου).

4. Ὁ συντάκτης Γ. Ντελόπουλος μετέσχε α) Εἰς τὸ Α' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου μὲ θέμα : *« Γλωσσικὴ Ἑρευνα εἰς τὸν νομὸν Φλορίνης »*.

β) Εἰς τὸ Α' τοπικὸν Συνέδριον Ἀργολικῶν σπουδῶν μὲ θέμα : *« Ἡ Ἀργολὶς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν βιβλιογραφίαν »*.

5. Ὁ συντάκτης Σ. Κατσουλέας μετέσχε α) Εἰς τὸ Α' Συμπόσιον Γλωσσολογίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου μὲ θέμα : *« Τὸ προθετικὸν α εἰς τὰ Παρακαμβοῦνια γλωσσικὰ ἰδιώματα »*.

β) Εἰς τὸ Δ' Διεθνὲς Κρητολογικὸν Συνέδριον μὲ θέμα : *« Ἀρχαιοπινῇ ὀνόματα φυτῶν καὶ ζώων εἰς τὰ Κρητικὰ ἰδιώματα »*.

γ) Εἰς τὸ Α' τοπικὸν Συνέδριον Ἀργολικῶν Σπουδῶν μὲ θέμα : *« Ἀπὸ τὸ τοπωνυμικὸν τῆς Ἀργολίδος »*.

ΙΒ'. Χρήσις τοῦ Ἀρχείου.— Κατόπιν ἀδείας τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ ὕλικου τοῦ Ἀρχείου ἔκαμον χρήσιν ἐπιστήμονες Ἕλληνες καὶ ξένοι.

Ὁ Διευθυντὴς
Δ. Β. Βαγιακάκος